

ki so bili v prejšnjem režimu opredeljeni z najbolj manifestno ideologizirano. Čeprav so bile te spremembe površne in same na sebi niso pomenile obsežnejše šolske reforme, pa jih vseeno ne kaže podcenjevati, vsaj ne kot pohvalnega prvega koraka v demokracijo na šolskem področju. Na drugi strani pa tudi ne kaže podcenjevati ugotovljenega dejstva, da po izobraževalni plati »socialistične šole« niso bile inferiorne v primerjavi z zahodnimi, ampak so jih po kakovosti znanja v marsikaterem pogledu tudi prese-gale, o čemer bomo nekaj več zapisali kasneje.

Spoznanja, ki jih pogosto navaja že citirani T. Husen v soglasju s številnimi drugimi eksperti, ki so se kdaj srečali z večjo ali manjšo šolsko re-formo, so očitno aksiomatična. Gre namreč za to, da ima šola kot instituci-ja svojo inercijo, in vsak poskus hitre spremembe, kljub dobrim namenom, praviloma povzroči škodo njenemu delovanju. Preplet političnih in social-nih tenzij, konfuznih učinkov razpada ideologije, nejasnosti pravnih raz-merij itn. vsekakor otežuje proces odločanja o spremembah v šolstvu, še zlasti tudi zato, ker teh sprememb ni mogoče uveljavljati zgolj v skladu s programom najmočnejše politične stranke, ampak se morajo skladati s tež-ko ugotovljivim občim interesom. Kar zadeva spekter znanj, ki naj bi jih šola posredovala, stvari niti niso tako zelo problematične, saj gre na veči-ni področij za dileme glede najustrežnejših metod pouka, obsega posame-znih predmetov na določenih stopnjah izobraževanja, za nestrinjanja o po-membnosti posameznih predmetov itn., vse to pa se vendarle zdi na kon-cu koncev, kljub težavnosti posameznih problemov, rešljivo s strokovnimi dogovori.

Če spregovorimo konkretno o Sloveniji, je z njenim vključevanjem v mednarodne primerjalne študije znanja mogoče ugotavljati ravni učinkov izobraževanja in precizirati standarde znanja.¹⁷ Najbolj simptomatično pa se neusklajenost različnih zahtev na račun šolstva kaže prav v protislov-nostih diskurza o njegovem *vzgojnem poslanstvu*, za katerim kajpak lahko slutimo nasprotja ideološke in politične narave. Že v »prejšnjem režimu« sprožena dolgotrajna polemika proti vzgojnemu principu kot prevladujo-čemu principu šolstva, ki je še posebej prizadel družboslovne discipline z redukcijo le-teh na pouk samoupravljanja in marksizma, kot kaže, ni pre-prečila ponovnega množenja zahtev po vzgoji v šoli, le da je tokrat vir teh

¹⁷ V Sloveniji smo na tem področju preko Pedagoškega inštituta vključeni v takšne projekte v okviru IEA in PISA (dveh tudi tekmujočih povezav, ki organizirata sinhrono udeležbo velike-ga števila držav v testih znanja predvsem na nižjih stopnjah šolanja). Ti testi so že pokazali, da so vsaj na ravni osnovnega šolstva rezultati primerljivi s tistimi v visoko razvitih državah. Manj bleščeče znanje naših otrok pri matematiki »kompenzirajo« visoke uvrstitve npr. na področju pisne artikuliranosti in geografije.